Prima instanță: Judecătoria Soroca, sediul Central (jud. Vadim Belous)
Dosarul nr. 2a-736/25
(2-23070515-02-2a-30122024)

D E C I Z I E

5 noiembrie 2025 mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru în componența:
Președintele ședinței, judecătorul Ana Panov
Judecătorii Svetlana Vîșcu și Elena Bolocan
Grefier Tinca Zagorodnîi

examinând în ordine de apel, în ședință publică, cererea de apel declarată de apelantul Ruslan Stelea, împotriva hotărârii Judecătoriei Soroca, sediul Central din 10 octombrie 2024, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Ruslan Stelea împotriva Judecătoriei Bălți, Curții de Apel Bălți și Consiliului Superior al Magistraturii cu privire la constatarea faptului discriminării, încălcării drepturilor sale prin neadmiterea accesului la justiție și încasarea prejudiciului moral,-

a c o n s t a t a t:

Pretențiile reclamantului:

1. La 17 martie 2023, Stelea Ruslan a depus cerere de chemare în judecată către Judecătoria Bălți și Curtea de Apel Bălți privind constatarea faptului discriminării, încălcării drepturilor prin neadmiterea accesului la justiție și încasarea prejudiciului moral.

În motivarea cererii reclamantul a indicat că, în cadrul dosarului nr.2i-37/2019 de la Judecătoria Bălți, sediul Central, un grup de creditori ai SRL„Norelit Investgrup”, la 28 octombrie 2021, ulterior la 1 noiembrie 2021, 5 noiembrie 2021, 8 noiembrie 2021 și la 15 noiembrie 2021, au depus contestații cu conținut identic și pretenții identice într-o limbă străină, toți solicitând anularea hotărârii privind convocarea adunării creditorilor SRL„Norelit Investgrup” din 18 octombrie 2021, semnată de creditorii Stelea Ruslan, Danciuc Ghenadie, Stelea Rodica și Qutami Tatiana și neconfirmarea listei creditorilor pentru ședința adunării creditorilor din data de 3 noiembrie 2021.

Menționează că, prin intermediul poștei electronice, Stelea Ruslan a adresat la 8 noiembrie 2021 cerere prin care a cerut restituirea fără examinare a contestațiilor

depuse într-o limbă străină sau prezentarea traducerii realizată de către un translator autorizat.
Ulterior la 3 decembrie 2021, creditorii Cataraga Tatiana, Grosman Marina, Melnykov Marie, Melnicov Sorin-Nil, Nicolov Vitali, Nicolov Serghei au depus contestații într-o limbă străină împotriva hotărârilor adunării creditorilor din 18 noiembrie 2021, prin care s-a solicitat anularea hotărârilor luate la Adunarea repetată a creditorilor din 18 noiembrie 2021, fixate în procesul-verbal al adunării creditorilor și procesul-verbal privind rezultatele votării din 18 noiembrie 2021, ca neîntemeiate, emise cu încălcarea drepturilor creditorilor.
Reclamantul susține că, judecătoria Bălți, sediul Central a examinat și a admis contestațiile, deși erau depuse într-o limbă străină, iar în rezultatul atacării, prin decizia din 27 aprilie 2022, Curtea de Apel Bălți a casat încheierea și a trimis cauza la rejudecare.
Reclamantul a mai invocat că, la 28 mai 2022, prin intermediul poștei electronice, a depus referință asupra contestațiilor privind anularea hotărârilor adunării creditorilor din 18 noiembrie 2021, în care referitor la contestațiile depuse de către Cataraga Tatiana, Melnicov Sorin-Nil, Nicolov Vitali, Nicolov Serghei a indicat că sunt la fel într-o limbă străină (ca și cele depuse împotriva hotărârii din 18 octombrie 2021 de a convoca adunarea) și urmează a fi restituite, căci încalcă dreptul creditorilor de a studia conținutul acestora.
Susține că, prin încheierea din 28 iunie 2022, Judecătoria Bălți, sediul Central a respins contestațiile depuse de administratorul insolvabilității Gîrleanu Natalia și creditorii Cataraga Tatiana, Melnicov Maria, Nicolov Serghei, Nicolov Vitalii, Bogomolov Ludmila, Melnicov Sorin, Grosman Marina, Osipov Veronica, Hristian Andrei, Uscatu Lidia, Zoltur Sergiu și Nistor Dorel împotriva hotărârii din 18.10.2021 de convocare a Adunării creditorilor SRL „Norelit Investgrup” și contestațiile creditorilor Grosman Marina și Melnykov Marie împotriva hotărârii Adunării creditorilor SRL „Norelit Investgrup” din 18 noiembrie 2021, fiind admise contestațiile administratorului Gîrleanu Natalia și creditorilor Cataraga Tatiana, Melnicov Sorin-Nil, Nicolov Vitali, Nicolov Serghei împotriva hotărârii Adunării creditorilor SRL „Norelit Investgrup” din 18 noiembrie 2021 cu anularea hotărârii Adunării repetate a creditorilor SRL „Norelit Investgrup” din 18 noiembrie 2021.
Prin decizia din 17 noiembrie 2022, Curtea de Apel Bălți a respins recursul declarat și a menținut încheierea Judecătoriei Bălți, sediul Central din 28 iunie 2022.
Stelea Ruslan a indicat, că instanța superioară a trecut cu vederea cererile/referințele prin care a cerut restituirea fără examinare a contestațiilor depuse într-o limbă străină sau să fie prezentate toate înscrisurile în limba română, fapte ignorate și de instanța de fond care nu a dispus traducerea acestor înscrisuri.

Astfel, nu a avut posibilitatea să se expună asupra conținutului, să le studieze, fiindu-i lezat dreptul de acces la justiție în țara sa, în limba oficială a statului.
În consecință, reclamantul a formulat pretențiile despre constatarea faptului discriminării și încălcării drepturilor sale ce țin de accesul la justiție prin încheierile Judecătoriei Bălți nr.2i-37/2019 din 12 ianuarie 2022 și 28 iunie 2022 și decizia Curții de Apel Bălți nr.2ri-81/22 din 17 noiembrie 2022, constatarea faptului încălcării de către Judecătoria Bălți, sediul Central și Curtea de Apel Bălți a Constituției Republicii Moldova și îngrădirii accesului la justiție în limba oficială a Republicii Moldova – limba română, precum și încasarea prejudiciului moral a câte 100 000 lei de la fiecare pârât.
În drept, reclamantul își întemeiază acțiunea în baza dispozițiilor prevăzute la art. 5, 6, 18 din Legea cu privire la asigurarea egalității, art.4, 13, 118 Constituția Republicii Moldova și art. 9 din Legea cu privire la organizarea judecătorească.

2. Prin încheierea Judecătoriei Bălți, sediul Central nr.2-1255/2023 din 20 martie 2023, a fost sesizată Curtea de Apel Bălți pentru soluționarea chestiunii de strămutare a cererii de chemare în judecată nominalizate, la o altă instanță de judecată, bazându-se pe art.43 alin.(2) lit. f) și alin.(4) Cod de procedură civilă.
3. Prin încheierea Curții de Apel Bălți nr.24r-39/23 din 13 aprilie 2023, s-a dispus strămutarea spre examinare Judecătoriei Soroca, sediul Central a cererii de chemare în judecată înaintată de Stelea Ruslan.
4. La cererea reclamantului, prin încheierea din 27 iunie 2024, Judecătoriei Chișinău, s-a conexat cauza civilă cu nr. 2-23817/23 (2-23164958-12-2-20112023), inițiată la cererea de chemare în judecată depusă de Ruslan Stelea împotriva Consiliului Superior al Magistraturii, Judecătoria Bălți și Curtea de Apel Bălți privind constatarea faptului discriminării, a încălcării drepturilor de acces la justiție și încasarea prejudiciului moral, la cauza civilă cu nr.2-1087/2023 (2-23070515-46-2-17052023-1), intentat la cererea de chemare în judecată depusă de Ruslan Stelea împotriva Judecătoriei Bălți și Curții de Apel Bălți privind constatarea faptului discriminării, a încălcării drepturilor de acces la justiție și încasarea prejudiciului, pentru examinare într-un singur proces, atribuindu-i un număr de înregistrare unic nr.2-1087/2023 (2-23070515-46-2-17052023-1).
5. În cererea de chemare în judecată depusă de Stelea Ruslan la 20 noiembrie 2023 împotriva Consiliului Superior al Magistraturii, Judecătoriei Bălți și Curții de Apel Bălți, reclamantul invocă aceleași circumstanțe de fapt și de drept, solicitând următoarele: constatarea faptului discriminării și încălcării drepturilor ce țin de accesul la justiție prin încheierile Judecătoriei Bălți, sediul Central din cadrul dosarului nr.2i-37/2019 din 12 ianuarie 2022 și 28 iunie 2022, decizia Curții de Apel Bălți nr.2ri-81/22 din 17 noiembrie 2022, constatarea faptului încălcării Constituției Republicii Moldova și îngrădirii accesului la justiție în

limba oficială a Republicii Moldova - limba română, de către Judecătoria Bălți și Curtea de Apel Bălți, repararea și încasarea prejudiciului moral în cuantum de 100000 lei de la Judecătoriei Bălți, repararea și încasarea prejudiciului moral în cuantum de 100000 lei de la Curtea de Apel Bălți, la fel repararea și încasarea prejudiciului moral în cuantum de 100000 lei de la Consiliul Superior al Magistraturii.

La 6 decembrie 2023, reclamantul a depus cerere de completare a acțiunii prin care a indicat că, prin emiterea răspunsurilor din 8 noiembrie 2023, 15 noiembrie 2023 și 23 noiembrie 2023, pârâtele nu au executat cerințele prealabile expediate, au refuzat să constate și să înceteze discriminarea subsemnatului. Până în ziua de azi nu cunoaște care este conținutul acestor înscrisuri, nu i s-a adus la cunoștință vreo traducere realizată de un traducător autorizat care să conțină mențiunea că traducerea corespunde originalului și că translatorul a fost preîntâmpinat despre prevederile art.312 Cod penal privind traducerea incorectă.

A solicitat repunerea în drepturi prin obligarea Judecătoriei Bălți, sediul Central și Curții de Apel Bălți să prezinte traducerea autorizată în limba română a înscrisurilor depuse într-o limbă străină care au stat la baza emiterii actelor judecătorești discriminatorii.

La 16 aprilie 2024, a mai depus o cerere de completare a acțiunii prin care a solicitat recunoașterea faptului că, acțiunile/inacțiunile Judecătoriei Bălți, sediul Central și Curții de Apel Bălți constituie discriminare pe criteriu de limbă în acces la justiție.

În motivare a indicat că, era de datoria instanțelor, în speță a Judecătoriei Bălți și a Curții de Apel Bălți, să creeze condiții optime ce ar fi asigurat lui Stelea Ruslan realizarea dreptului de a primi traducerea autorizată în limba de desfășurare a procesului, adică în limba oficială - limba română, însă, pârâtele au refuzat să efectueze traducerea înscrisurilor în limba română, inclusiv au refuzat să satisfacă cererile prealabile depuse.

În concluzie, a considerat că faptele examinate constituie discriminare pe criteriu de limbă în acces la justiție, dat fiind faptul că Judecătoria Bălți și Curtea de Apel Bălți au eșuat să întreprindă măsurile necesare de acomodare rezonabilă a necesităților sale lingvistice. Or, ca președinte al adunării creditorilor SRL“Norelit Investgrup”, creditor și participant la proces, s-a aflat în situația comparabilă cu persoanele care au depus plângeri în instanța de insolvabilitate într-o limbă străină (împotriva acțiunilor lui Stelea Ruslan), acestora fiindu-le asigurat un drept neprevăzut de lege prin acceptarea unor cereri întocmite într-o limbă străină, însă în raport cu Stelea Ruslan fiind încălcată legea și dreptul de a primi informațiile solicitate în limba română. Astfel, unor participanți la proces în cadrul aceleiași cauze civile le-a fost asigurat accesul la justiție într-o limbă străină (favorizați),

însă, subsemnatului i-a fost încălcat accesul la justiție în limba oficială - limba română (restricționat).

Poziția instanței de fond:

6. Prin hotărârea Judecătoriei Soroca, sediul Central din 10 octombrie 2024, s-a respins acțiunea, ca neîntemeiată.

Solicitarea apelantului:

7. Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, la 11 octombrie 2024, prin intermediul poștei electronice, apelantul Ruslan Stelea, a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii Judecătoriei Soroca, sediul Central din 10 octombrie 2024, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe, rejudecarea cauzei cu emiterea unei noi hotărâri prin care fie admisă cererea de chemare în judecată depusă de Ruslan Stelea.
8. Prin încheierea din 21 ianuarie 2025 a Curții de Apel Nord, a fost ridicată de la examinare prezenta cauză civilă, în ordine de apel și remisă Curții Supreme de Justiție pentru examinarea chestiunii privind strămutarea cauzei de la Curtea de Apel Nord la o altă instanță de același grad.
9. Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 12 februarie 2025, s-a dispus strămutarea cauzei civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Ruslan Stelea împotriva Judecătoriei Bălți, Curții de Apel Bălți și Consiliului Superior al Magistraturii cu privire la constatarea faptului discriminării, încălcării drepturilor sale prin neadmiterea accesului la justiție și încasarea prejudiciului moral, de la Curtea de Apel Nord la Curtea de Apel Centru, pentru judecare în ordine de apel.
10. Potrivit fișei de repartizare a dosarului, cauza civilă a fost repartizată spre examinare în ordine de apel, judecătorului Ana Panov în mod automat-aleatoriu pe data de 20 februarie 2025.
11. La 24 februarie 2025, apelantul Ruslan Stelea, prin intermediul poștei electronice, a prezentat cererea de apel motivată, astfel cererea de apel s-a acceptat spre examinare.

Argumentele părților:

12. În motivarea apelului, apelantul a indicat că, cu soluția Judecătoriei Soroca, sediul Central din 10 octombrie 2024, nu este de acord, considerând-o arbitrară și lipsită de orice raționament juridic, întrucât circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei nu au fost constatate și elucidate pe deplin, iar concluziile primei instanțe sunt în contradicție cu circumstanțele cauzei, normele de drept material și procedural fiind încălcate și aplicate eronat.

Susține că, actul judecătoresc a fost emis cu încălcarea regulilor privind aprecierea probelor, instanța de fond neanalizând probele în mod complet, obiectiv, multiaspectual și în interconexiunea lor, ci limitându-se la o apreciere formală și eronată a acestora.
Susține că, judecătorul și-a fundamentat soluția pe considerente privind limba de desfășurare a procesului, arătând că procedura judiciară se desfășoară în limba română, iar persoanele care nu o cunosc au dreptul de a lua cunoștință de actele dosarului prin interpret.
Apelantul invocă faptul că instanța de fond a făcut o aplicare formală a acestor prevederi, ignorând cererile sale exprese prin care a solicitat prezentarea traducerilor în limba română a înscrisurilor și plângerilor întocmite într-o limbă străină, respectiv limba rusă, depuse împotriva sa, solicitări care au fost ignorate atât în faza de fond, cât și în faza de recurs.
Apelantul invocă că, ulterior pronunțării actelor judecătorești contestate, apelantul a înaintat cereri prealabile către pârâte, solicitând traducerea înscrisurilor, însă aceste cereri au fost respinse prin răspunsuri oficiale din 8 noiembrie 2023, 15 noiembrie 2023 și 23 noiembrie 2023, fără a se dispune prezentarea traducerilor în limba română și fără a se remedia situația invocată. Instanța de fond nu a analizat și nu s-a pronunțat asupra acestui aspect esențial.
Apreciază că, instanța a reținut că actele contestate au fost formulate în limba rusă și au fost aduse la cunoștința părții în acest mod, iar existența serviciului de interpreți în cadrul instanțelor ar asigura drepturile procesuale ale participanților.
Apelantul consideră însă că această justificare este insuficientă, întrucât nu înlătură obligația de a asigura acces efectiv la conținutul actelor în limba de desfășurare a procesului, mai ales în condițiile în care au fost solicitate expres traduceri autorizate, care nu au fost furnizate.
Se mai relevă că instanța de fond a afirmat că legislația națională ar oferi o protecție specială limbii ruse și că acceptarea actelor într-o altă limbă fără traducere ar constitui o abordare echilibrată pentru asigurarea accesului la justiție.
Apelantul consideră această concluzie ca fiind nefondată, arătând că limba oficială a statului este limba română, iar procesul judiciar trebuie să se desfășoare în această limbă, inclusiv prin asigurarea traducerii actelor întocmite într-o limbă străină.
Apelantul susține că obligația instanței era de a dispune prezentarea traducerii înscrisurilor întocmite într-o limbă străină, iar în lipsa acesteia, actele nu puteau fi utilizate împotriva sa. De asemenea, invocă faptul că noțiunea de înscris și act de procedură include orice document relevant cauzei, iar acestea trebuie să fie inteligibile pentru toate părțile prin traducere în limba de procedură.
La caz, apelantul face trimitere la faptul că procesul de insolvabilitate se desfășoară conform normelor procedurale civile, ceea ce implică respectarea acelorași garanții

privind limba de procedură și dreptul la apărare. Apelantul invocă și faptul că normele constituționale consacră limba română ca limbă oficială și de desfășurare a procedurilor judiciare, iar orice derogare de la acest principiu este inadmisibilă.
Apelantul susține că argumentul instanței potrivit căruia limba rusă nu ar fi o limbă străină, arătând că o asemenea calificare nu poate fi făcută de instanță sau de părți, ci doar de legiuitor, iar instanțele nu pot crea regimuri juridice paralele privind statutul limbilor. În acest sens, susține că acceptarea unor acte întocmite într-o limbă străină fără traducere echivalează cu încălcarea principiului legalității și al egalității procesuale.
Menționează că înscrisurile și plângerile au fost comunicate într-o limbă străină fără traducere în limba română, ceea ce l-a împiedicat să ia cunoștință efectiv de conținutul acestora și să își exercite dreptul la apărare. În opinia apelantului, această situație a creat un dezechilibru procesual, întrucât alți participanți au beneficiat de examinarea actelor lor în limba în care au fost depuse, în timp ce el a fost lipsit de acces la traducerea în limba de stat.
Apelantul invocă încălcarea dreptului la un proces echitabil și a principiului egalității armelor, arătându-se că partea trebuie să aibă posibilitatea reală de a-și prezenta cauza în condiții de egalitate, fără a fi plasată într-o situație de dezavantaj procesual. Apelantul susține că lipsa traducerilor a afectat în mod direct exercitarea dreptului la apărare și accesul efectiv la justiție.
Totodată, se arată că refuzul de a prezenta traducerile solicitate a generat o situație de discriminare pe criteriu de limbă, întrucât i-a fost îngrădit accesul la informațiile din dosar în limba română, în timp ce altor participanți li s-a permis utilizarea actelor în limba rusă fără traducere. Apelantul consideră că această situație a dus la un dezechilibru evident între părți.
Totodată, apelantul mai invocă faptul că argumentul instanței potrivit căruia apelantul ar fi înțeles conținutul contestațiilor nu este corect, întrucât acesta nu a avut acces la traducerile autorizate și nu i-a fost asigurat accesul la conținutul complet al actelor depuse împotriva sa. În lipsa traducerii, susține că nu a putut analiza în mod efectiv temeiurile contestațiilor.
În final, apelantul susține că hotărârea contestată este arbitrară, întrucât se bazează pe o apreciere eronată a probelor și pe ignorarea normelor imperative, motiv pentru care solicită casarea hotărârii Judecătoriei Soroca ,sediul Central din 10 octombrie 2024, rejudecarea cauzei cu emiterea unei noi hotărâri prin care cererile de chemare în judecată să fie admise integral.

13. În ședința judiciară, apelantul Stelea Ruslan, fiind legal citat, nu s-a prezentat, însă prin cererea de apel a solicitat examinarea cauzei în lipsa sa.
14. Intimatul Judecătoria Bălți, fiind legal citat, nu s-a prezentat în ședința de judecată, însă la 29 octombrie 2025, prin intermediul poștei electronice, a solicitat examinarea cauzei în lipsă.

1. Intimatul Curtea de Apel Bălți, în ședința instanței de apel, fiind legal citată pe email, nu s-a prezentat și nu a invocat careva motive.

15. Intimatul Consiliului Superior al Magistraturii, în ședința instanței de apel, fiind legal citată pe email, nu s-a prezentat și nu a invocat careva motive.
16. Prin urmare, a fost dispusă examinarea cererii de apel în lipsa participanților la proces care nu s-au prezentat, or, în conformitate cu prevederile art. 379 alin. (2) din Codul de procedură civilă, neprezentarea în ședința de judecată a apelantului sau a intimatului, a reprezentanților acestora, precum și a unui alt participant la proces, citați legal despre locul, data și ora ședinței, nu împiedică judecarea apelului.
17. Concomitent, Colegiul reține că la data de 24 octombrie 2025 prin intermediul poștei electronice, intimatul Consiliului Superior al Magistraturii, a prezentat referință la cererea de apel, solicitând respingerea cererii de apel, cu menținerea hotărârii instanței de fond.

Aprecierea instanței de apel:

18. Analizând legalitatea și temeinicia hotărârii atacate, în raport cu argumentele invocate în cererea de apel și cu cadrul legal aplicabil raportului juridic litigios, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru consideră că cererea de apel declarată de Stelea Ruslan, împotriva hotărârii Judecătoriei Soroca, sediul Central din 10 octombrie 2024, este neîntemeiată și urmează a fi respinsă, cu menținerea hotărârii instanței de fond, din considerentele ce urmează.
19. În conformitate cu art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel, apelantul respectând acest termen.
20. În conformitate cu art. 385 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul și să mențină hotărârea primei instanțe.
21. Colegiul judiciar consideră necesar să menționeze că nu va formula un răspuns detaliat pentru fiecare argument al apelantului, ci va analiza doar motivele decisive pentru soluționarea prezentei cauze (*a se vedea cauza Garda Ruiz vs Spania (Marea Cameră), 21 ianuarie 1999, parag. 26; Moreira Ferreira vs Portugalia (nr. 2) (Marea Cameră); 11 iulie 2017, parag. 84, 98*).
22. Conform prevederilor art. 118 alin. (1) din Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.
23. Articolul 130 alin. (1) din Codul de procedură civilă, statuează că instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe

cercetarea multe aspectual, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

24. În temeiul art. 240 alin. (1) din Codul de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării pricinii și admisibilitatea acțiunii.
25. Din conținutul celor relatate Colegiul reține că sarcina instanței de apel derivă reieșind din dispozițiile art. 373 alin. (1), (2), (5) din Codul de procedură civilă, în condițiile în care instanța de fond a soluționat fondul cauzei, cu expunerea argumentelor în vederea admiterii sau respingerii acțiunii în raport cu concluziile reținute de către aceasta.
26. Colegiul Civil reține că instanța de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, reținându-se rolul determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii și să nu se limiteze la însușirea motivelor instanței inferioare. (*Hiro Balani c. Spaniei, nr. 18064/91 din 9 decembrie 1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29 mai 1997 §43*).
27. Potrivit recomandărilor avizului nr. 11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenția Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătorești, o motivație și o analiză clară sunt cerințele fundamentale ale hotărârilor judecătorești și un aspect important al dreptului la un proces echitabil. Pentru a răspunde cerințelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidențieze, că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esențiale ce iau fost prezentate.
28. Instanța de apel menționează că, art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului garantează dreptul justițiabilului la o hotărâre motivată sub aspectul instituirii obligației instanțelor de judecată de a-și argumenta hotărârile adoptate din perspectiva unei analize ample a circumstanțelor pricinii. Îndatorirea de a motiva coerent și unitar hotărârea sub aspectul tuturor cererilor, fără a exista contradicții între motivare și dispozitiv, constituie o garanție pentru justițiabili, în fața eventualului arbitrariu judecătoresc, fiind singurul mijloc prin care se dă posibilitatea de a putea exercita un eficient control judiciar.
29. În opinia Colegiului, prima instanță a ținut cont de aceste deziderate și a adoptat o hotărâre bazată pe fundament temeinic și materialul probator administrat.
30. Colegiul constată că, prima instanța a determinat corect raportul juridic dedus judecății, circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii au fost stabilite și elucidate pe deplin, probelor prezentate a dat apreciere completă,

obiectivă și sub toate aspectele, iar hotărârea este legală și întemeiată, adoptată cu respectarea drepturilor și intereselor legale a participanților la proces.,

31. Din suportul probatoriu prezent la materialele cauzei, Colegiul atestă că obiectul prezentului litigiu îl reprezintă constatarea existenței discriminării pe criteriul limbii în accesul la justiție, precum și solicitarea încasării prejudiciului moral.
32. Instanța de apel constată, că pe rolul Judecătoriei Bălți, sediul Central în examinare se află cauza de insolvabilitate a SRL „Norelit Investgrup".
33. La caz, de către un grup de creditori al SRL „Norelit Investgrup" la 28 octombrie 2021, 29 octombrie 2021, 1 noiembrie 2021, 5 noiembrie 2021, 8 noiembrie 2021 și 15 noiembrie 2021, au fost depuse contestații formulate în limba rusă, având conținut și pretenții identice, toți solicitând, anularea hotărârii privind convocarea Adunării creditorilor SRL „Norelit Investgrup" din 18 octombrie 2021, semnată de creditorii Cataraga Tatiana, Zoltur Sergiu, Bogomolova Ludmila, Grosman Marina, Melnykov Marie, Melnicov Sorin-Nil, Nicolov Vitali, Nicolov Serghei și neconfirmarea listei creditorilor pentru ședința adunării creditorilor din data de 3 noiembrie 2021.
34. Ulterior, la 1 decembrie 2021, prin poșta electronică, dublată prin poșta terestră la 3 decembrie 2021, creditorii Cataraga Tatiana, Grosman Marina, Melnykov Marie, Melnicov Sorin-Nil, Nicolov Vitali, Nicolov Serghei, în baza art. 59 Legea insolvabilității, au depus contestații în limba rusă împotriva hotărârii adunării creditorilor din 18 noiembrie 2021, solicitând anularea hotărârilor luate la adunarea repetată a creditorilor din 18 noiembrie 2021, fixate în procesul-verbal al adunării creditorilor și procesul-verbal privind rezultatele votării din 18 noiembrie 2021, ca neîntemeiate, luate cu încălcarea drepturilor creditorilor.
35. La 8 noiembrie 2021, creditorului Stelea Ruslan a depus o cerere către instanța de fond cu solicitarea privind restituirea contestațiilor depuse într-o limbă străină împotriva hotărârii de convocare a adunării creditorilor SRL „Norelit Investgrup" din data de 18 octombrie 2021, sau prezentarea traducerii realizată de către un translator autorizat.
36. Solicitări similare reclamantul a formulat și prin referința din 13 mai 2022, depusă în instanța de fond asupra contestațiilor înaintate împotriva hotărârii de convocare a Adunării creditorilor din 18 octombrie 2021 și hotărârilor adunării creditorilor din 18 noiembrie 2021, cât și prin cererea de recurs din 4 iulie 2022.
37. Prin încheierea Judecătoriei Bălți, sediul Central din 12 ianuarie 2022 s-au admis contestațiile administratorului insolvabilității Gîrleanu Natalia și creditorilor Cataraga Tatiana, Melnykov Marie, Nicolov Serghei, Nicolov

Vitalii, Bogomolova Ludmila, Melnicov Sorin-Nil, Grosman Marina, Osipov Veronica, Hristian Andrei, Uscatu Lidia, Zoltur Sergiu și Nistor Dorel împotriva hotărârii din 18 octombrie 2021. S-au anulat hotărârea din 18 octombrie 2021 privind convocarea Adunării creditorilor SRL „Norelit Investgrup” și hotărârea adunării creditorilor SRL „Norelit Investgrup” din 18 noiembrie 2021.

38. Colegiul civil reține că la 27 aprilie 2022, Curtea de Apel Bălți a examinat recursurile declarate inclusiv de către Stelea Ruslan, împotriva încheierii Judecătoriei Bălți, sediul Central din 12 ianuarie 2022, dispunând remiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță.
39. Prin încheierea Judecătoriei Bălți, sediul Central din 28 ianuarie 2022 s-a dispus respingerea contestațiilor administratorului insolvabilității Gîrleanu Natalia și creditorilor Cataraga Tatiana, Melnicov Maria, Nicolov Serghei, Nicolov Vitalii, Bogomolova Ludmila, Melnicov Sorin, Grosman Marina, Osipov Veronica, Hristian Andrei, Uscatu Lidia, Zoltur Sergiu și Nistor Dorel împotriva hotărârii din 18 octombrie 2021 de convocare a Adunării creditorilor SRL „Norelit Investgrup”. S-a dispus respingerea contestațiilor creditorilor Grosman Marina și Melnykov Marie, împotriva hotărârii adunării creditorilor SRL”Norelit Investgrup” din 18 noiembrie 2021 și admiterea contestațiilor depuse de administratorul Gîrleanu Natalia și a creditorilor Cataraga Tatiana, Melnicov Sorin-Nil, Nicolov Vitali, Nicolov Serghei împotriva hotărârii adunării creditorilor SRL „Norelit Investgrup” din 18 noiembrie 2021 cu anularea hotărârii adunării repetate a creditorilor SRL „Norelit Investgrup” din 18 noiembrie 2021.
40. Nefiind de acord cu încheierea Judecătoriei Bălți, sediul Central din 28 iunie 2022, creditorii au contestat-o cu recurs, iar la 17 noiembrie 2022, Curtea de Apel Bălți a emis decizia irevocabilă prin care, s-a respins recursul declarat de Stelea Ruslan, Qutami Tatiana, Danciuc Ghenadie și Gaina Nicolae, cu menținerea încheierii Judecătoriei Bălți, sediul Central din 28 iunie 2022.
41. Colegiul civil reține că, că instanța superioară în decizia sa privitor la afirmația recurenților precum că prin depunerea contestațiilor în limba rusă, acestora li s-a încălcat dreptul de acces la justiție, a indicat că în instanța de insolvabilitate activează interpreți care, la solicitarea creditorilor traduc actele prezentate în limba rusă. Astfel, instanța de insolvabilitate a conchis că argumentele părților în privința restituirii sau încetării contestațiilor sunt neîntemeiate și pasibile respingerii.
42. Astfel, reclamantul Stelea Ruslan, invocând o pretinsă discriminare pe criteriul limbii în accesul la justiție și susținând că Judecătoria Bălți și Curtea de Apel Bălți au eșuat să întreprindă măsurile necesare pentru acomodarea rezonabilă a necesităților sale lingvistice, s-a adresat în instanța de judecată cu

acțiune împotriva Judecătoriei Bălți, Curții de Apel Bălți și Consiliului Superior al Magistraturii, solicitând constatarea faptului discriminării, a încălcării drepturilor sale prin neadmiterea accesului la justiție și repararea prejudiciului moral.

43. Iar, prin hotărârea Judecătoriei Soroca, sediul Central din 10 octombrie 2024, s-a respins acțiunea, ca neîntemeiată.
44. Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, la 11 octombrie 2024, prin intermediul poștei electronice, apelantul Ruslan Stelea, a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Soroca, sediul Central din 10 octombrie 2024, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe, rejudecarea cauzei cu emiterea unei noi hotărâri prin care fie admisă cererea de chemare în judecată depusă de Ruslan Stelea.
45. Examinând materialele cauzei în raport cu circumstanțele de fapt și de drept aplicabile speței date, instanța de apel consideră că hotărârea primei instanțe este legală și întemeiată, din următoarele considerente.
46. Conform prevederilor art. 9 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, instanței judecătorești îi revine un rol diriguitor în organizarea și desfășurarea procesului, ale cărui limite și al cărui conținut sânt stabilite de prezentul cod și de alte legi.
47. Conform prevederilor art. 10 alin. (1) din Codul civil, persoanele fizice și juridice participante la raporturile juridice civile trebuie să își exercite drepturile și să își execute obligațiile cu bună-credință, în acord cu legea, cu contractul, cu ordinea publică și cu bunele moravuri. Buna-credință se prezumă pînă la proba contrară. Iar potrivit alin. (2), neexercitarea de către persoanele fizice și juridice a drepturilor civile ce le revin nu duce la stingerea acestora, cu excepția cazurilor prevăzute de lege.
48. Conform prevederilor art. 16 alin. (1) lit. a) din Codul civil, apărarea dreptului civil se face, în condițiile legii, prin: a) recunoașterea dreptului.
49. Conform prevederilor art. 19 alin. (1) din Codul civil, în condițiile legii, persoana lezată într-un drept al ei sau într-un interes recunoscut de lege poate cere repararea integrală a prejudiciului patrimonial și nepatrimonial cauzat astfel.
50. În acest context, instanța de apel reține că analiza pretinsei discriminări invocate de apelantul Stelea Ruslan trebuie realizată prin prisma Legii nr. 121 din 2012 cu privire la asigurarea egalității, potrivit căreia prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție ori preferință în drepturi și libertăți, interese legitime și beneficii ale persoanei sau ale unui grup de persoane, precum și susținerea comportamentului discriminatoriu bazat pe criteriile protejate, reale sau presupuse, în afară de cazul în care acestea se

justifică în mod obiectiv și rezonabil, printr-un scop legitim și dacă mijloacele de atingere a acelui scop sunt proporționale, adecvate și necesare.

51. Discriminarea directă prevede tratarea unei persoane în baza oricăruia dintre criteriile protejate, reale sau presupuse, în manieră mai puțin favorabilă decât tratarea altei persoane într-o situație comparabilă, în afară de cazul în care aceasta se justifică în mod obiectiv și rezonabil, printr-un scop legitim și dacă mijloacele de atingere a acelui scop sunt proporționale, adecvate și necesare.
52. Discriminarea indirectă presupune orice prevedere, acțiune, criteriu sau practică aparent neutră care are drept efect dezavantajarea unei persoane față de o altă persoană în baza criteriilor protejate, în afară de cazul în care acea prevedere, acțiune, criteriu sau practică se justifică în mod obiectiv și rezonabil, printr-un scop legitim și dacă mijloacele de atingere a acelui scop sunt proporționale, adecvate și necesare.
53. În acest context normativ, instanța de apel reține că aplicarea acestor prevederi trebuie raportată la circumstanțele concrete ale cauzei și la existența cumulativă a elementelor discriminării, inclusiv tratament diferențiat, situație comparabilă și criteriu protejat.
54. În conformitate cu art.19 din aceeași Lege, persoana care înaintează o acțiune în instanța de judecată trebuie să prezinte fapte și, după caz, date statistice care permit prezumția existenței unui fapt de discriminare, iar sarcina de a proba că faptele nu constituie discriminare revine pârâtului, cu excepția faptelor ce atrag răspundere penală.
55. Reieșind din normele redate, după cum a statuat și Consiliul pentru egalitate, pentru a institui prezumția discriminării, faptele descrise trebuie să caracterizeze cumulativ următoarele elemente: a) tratamentul mai puțin favorabil (excludere, deosebire, etc.) în exercitarea unui drept; b) aplicat în comparație cu alte persoane; c) cu care se află/afla în situație comparabilă; d) în baza unui criteriu protejat.
56. Raportând aceste exigențe la speță, instanța de apel constată că situația invocată de apelantul Ruslan Stelea nu întrunește cumulativ elementele necesare pentru reținerea prezumției de discriminare, întrucât nu se confirmă existența unui tratament mai puțin favorabil aplicat acestuia în raport cu alte persoane aflate în situații comparabile, pe baza unui criteriu protejat, în afara unei justificări obiective și rezonabile.
57. La caz, prin acțiunea înaintată, Ruslan Stelea invocă faptul că în cadrul procesului de insolvabilitate al SRL „Norelit Investgrup”, aflat pe rolul Judecătoriei Bălți, sediul Central, în care are calitatea de creditor, prin examinarea unor contestații depuse de alți creditori în limba rusă, acesta a fost tratat în mod diferențiat în raport cu aceștia, întrucât, deși a solicitat atât instanței de fond, cât și instanței de recurs prezentarea traducerilor autorizate

ale acestor înscrisuri în limba română, nu au fost întreprinse măsurile necesare pentru asigurarea unei acomodări rezonabile a necesităților sale lingvistice și pentru garantarea accesului său efectiv la conținutul actelor din dosar în limba de desfășurare a procesului.

58. Instanța de apel reține că, deși aparent împrejurările relatate de către reclamant ar putea fi raportate la o formă de discriminare directă pe criteriul limbii, analizând în mod detaliat și în ansamblul lor circumstanțele cauzei, se conchide că acestea nu pot fi calificate ca atare, nefiind întrunite condițiile care să confirme existența unui tratament diferențiat contrar principiilor invocate de reclamant.
59. Completul judiciar stabilește că, conform prevederilor art.118 alin.(1), (2) din Constituția Republicii Moldova, art.9 alin.(1), (2) din Legea privind organizarea judecătorească și art. 24 alin.(1), (2) Cod de procedură civilă, procedura judiciară se desfășoară în limba română, iar persoanele care nu posedă sau nu cunosc limba română beneficiază de dreptul de a lua cunoștință de actele dosarului și de a-și exercita drepturile procesuale prin intermediul interpretului.
60. Aceste garanții procesuale sunt concepute pentru a asigura un echilibru just între respectarea principiului utilizării limbii oficiale în cadrul procedurii judiciare și garantarea efectivă a dreptului de acces la justiție pentru toți participanții la proces, inclusiv pentru persoanele care nu cunosc limba de procedură. Ele urmăresc să ofere posibilitatea reală de exercitare a drepturilor procesuale prin mijloace adecvate, precum interpretul sau traducerea la solicitare, însă fără a transforma instanța într-un subiect obligat să traducă, din oficiu și în mod automat, toate înscrisurile depuse de părți sau de alți participanți la proces, o asemenea sarcină revenind, în principiu, părților interesate sau fiind realizată în condițiile expres prevăzute de lege.
61. După cum rezultă din materialele cauzei, contestațiile depuse de alți creditori au fost formulate în limba rusă, acestea fiind comunicate reclamantului în forma în care au fost înaintate instanței, fără a se constata imposibilitatea acestuia de a lua cunoștință de conținutul lor prin mijloacele procedurale puse la dispoziție de instanță.
62. Totodată, instanța de apel reține că în cadrul Judecătoriei Bălți funcționează serviciul de interpreți și traducători, care asigură, la solicitarea participanților la proces, traducerea înscrisurilor relevante, astfel încât accesul la conținutul actelor din dosar nu este restricționat, ci garantat prin mecanisme procedurale prevăzute de lege.
63. Colegiul apreciază că simpla solicitare a reclamantului privind restituirea actelor sau obligarea instanței de a prezenta traduceri autorizate nu poate fi

calificată ca o obligație legală generală a instanței, în lipsa unui temei expres care să impună o asemenea sarcină în cadrul procedurii de insolvabilitate.

64. Or, potrivit art. 13 alin.(2) din Constituția Republicii Moldova, statul recunoaște și protejează dreptul la păstrarea, la dezvoltarea și la funcționarea limbii ruse și a altor limbi vorbite pe teritoriul țării.
65. De asemenea, potrivit art.12 alin.(1) din Legea nr. 382 din 19 iulie 2002 cu privire la drepturile persoanelor aparținând minorităților naționale și la statutul juridic al organizațiilor lor, persoanele aparținând minorităților naționale au dreptul de a se adresa în instituțiile publice în limba română sau rusă și de a primi răspuns în limba în care au formulat adresarea.
66. Prin urmare, instanța de apel reține că utilizarea limbii ruse în cadrul procedurilor judiciare, în condițiile prevăzute de lege, nu poate fi interpretată ca o situație de dezavantaj sau de tratament diferențiat, ci ca o manifestare a garanțiilor legale privind protecția minorităților lingvistice.
67. În acest sens, Colegiul constată că tratamentul aplicat reclamantului nu se diferențiază de cel aplicat altor participanți aflați în situații comparabile, întrucât toți participanții au beneficiat de aceleași garanții procesuale, inclusiv posibilitatea de a utiliza interpretul și de a lua cunoștință de actele dosarului prin mijloacele prevăzute de lege.
68. Astfel, nu se poate reține existența unei diferențe de tratament în sens juridic, iar împrejurările invocate nu sunt suficiente pentru a demonstra existența unui criteriu de excludere sau restricționare în exercitarea drepturilor procesuale.
69. Mai mult, Colegiul apreciază că obligația instanței de a dispune traducerea înscrisurilor nu este una absolută, aceasta intervenind doar în situațiile expres prevăzute de lege sau atunci când lipsa traducerii ar împiedica efectiv exercitarea dreptului la apărare, ceea ce nu se confirmă în speță.
70. Or, din actele cauzei rezultă că Ruslan Stelea a avut posibilitatea de a-și exprima poziția procesuală, a formulat cereri, referințe și căi de atac, ceea ce demonstrează că dreptul său de acces la justiție nu a fost îngrădit în mod real sau efectiv.
71. În aceste circumstanțe, instanța de apel constată că nu sunt întrunite condițiile cumulative ale discriminării, în sensul existenței unui tratament mai puțin favorabil, aplicat în raport cu persoane aflate în situații comparabile, pe baza unui criteriu protejat, și fără o justificare obiectivă și rezonabilă.
72. Prin urmare, colegiul civil reține că argumentele invocate de apelantul Stelea Ruslan, prin care acesta susține existența unei pretinse discriminări pe criteriul limbii și încălcarea dreptului de acces la justiție prin neasigurarea traducerii înscrisurilor depuse în cadrul procesului de insolvabilitate, nu sunt de natură să răstoarne legalitatea și temeinicia hotărârii contestate, întrucât acestea se întemeiază pe o interpretare eronată a normelor procesuale

incidente, pe o extindere nejustificată a obligațiilor instanței de judecată și pe o necoroborare a susținerilor sale cu ansamblul probatoriului administrat în cauză.

73. De asemenea, Colegiul reține că simpla nemulțumire a apelantului față de modalitatea de gestionare a înscrisurilor din dosar nu poate fi echivalată cu o ingerință în substanța dreptului de acces la justiție, în condițiile în care din materialele cauzei nu rezultă că acesta ar fi fost împiedicat să participe efectiv la procedură, să depună acte, să formuleze apărări sau să utilizeze mecanismele procesuale puse la dispoziție de lege.
74. În același sens, Colegiul reține că prevederile art. 6 §1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului garantează dreptul la un proces echitabil, care include accesul efectiv la o instanță și posibilitatea rezonabilă a părților de a-și prezenta cauza în condiții de egalitate. Totuși, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat în mod constant că acest drept nu este absolut, putând fi supus unor limitări legitime, atâta timp cât acestea nu afectează însăși esența sa.
75. De asemenea, în jurisprudența sa, Curtea de la Strasbourg a subliniat că principiul egalității armelor, ca element al procesului echitabil, presupune obligația de a asigura un echilibru rezonabil între părți, însă nu impune o egalitate perfectă de mijloace procesuale și nici obligația autorităților judiciare de a compensa integral orice diferență subiectiv percepută de una dintre părți (a se vedea, inter alia, cauza Dombo Beheer B.V. c. Țărilor de Jos).
76. Totodată, în materia discriminării, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că tratamentul diferențiat constituie discriminare în sensul art. 14 din Convenție numai dacă nu are o justificare obiectivă și rezonabilă, respectiv dacă nu urmărește un scop legitim sau nu există un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul urmărit (a se vedea, inter alia, cauza Thlimmenos c. Greciei și cauza D.H. și alții c. Republicii Cehe).
77. Raportând aceste exigențe convenționale la speță, instanța de apel constată că nu a fost dovedită existența unui tratament diferențiat nejustificat sau a unei ingerințe disproporționate în drepturile apelantului, în condițiile în care mecanismele procedurale interne au fost apte să asigure accesul efectiv la informațiile din dosar și exercitarea drepturilor procesuale, astfel încât nu se poate reține încălcarea art. 6 sau art. 14 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.
78. În lumina celor expuse, instanța de apel constată că argumentele apelantului Stelea Ruslan nu sunt de natură să răstoarne legalitatea și temeinicia hotărârii instanței de fond, întrucât susținerile privind pretinsa discriminare pe criteriul limbii și încălcarea dreptului de acces la justiție nu sunt confirmate prin ansamblul materialului probator administrat în cauză și nu întrunesc

elementele constitutive ale discriminării, astfel cum acestea sunt definite de cadrul normativ național și convențional aplicabil. Din contră, se reține că reclamantului i-au fost asigurate garanțiile procesuale prevăzute de lege, inclusiv posibilitatea de a-și exercita drepturile prin mijloacele procedurale existente, fără ca acestea să fi fost restrânse în mod real sau efectiv.

79. Colegiul civil, examinând în ansamblu circumstanțele cauzei, argumentele invocate în apel și materialul probator administrat, constată că soluția primei instanțe corespunde exigențelor legii, fiind rezultatul unei analize complete, obiective și multiaspectuale a tuturor probelor din dosar, apreciate în interconexiunea lor, cu respectarea normelor de drept material și procedural aplicabile.

80. În acest context, criticile formulate de apelant nu sunt de natură să demonstreze existența unor erori de fapt sau de drept care să justifice reformarea hotărârii și nici nu înlătură concluziile instanței de fond privind situația de fapt și aplicarea corectă a legii la caz.

81. Prin urmare, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru ajunge la concluzia că hotărârea Judecătoriei Soroca, sediul Central din 10 octombrie 2024 este legală și întemeiată, fiind adoptată cu respectarea normelor de drept material și procedural aplicabile, motiv pentru care apelul declarat de Stelea Ruslan este neîntemeiat și urmează a fi respins, cu menținerea integrală a hotărârii contestate.

82. În conformitate cu prevederile articolelor 385 lit. a), 389-390 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru,-

D E C I D E :

Se respinge, din lipsă de temei, apelul declarat de apelantul Ruslan Stelea.

Se menține hotărârea Judecătoriei Soroca, sediul Central din 10 octombrie 2024.

Decizia este definitivă, dar poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de 2 luni de la data comunicării deciziei integrale.

Președintele ședinței,
Judecătorul: Ana Panov

Judecătorii: Svetlana Vîșcu

Elena Bolocan